

ทีมพี่เลี้ยง : บทบาทที่สำคัญในการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย
อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

**Mentor team : Important Role in Poverty Eradication and Development of
People of all Ages According to the Philosophy of Sufficiency Economy**

ประอรรถัน รอดบำรุงโชติสิน และ ธนัสถา โรจนตระกูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Praonrat Rodbumrungchotsin and Tanastha Rojanatrakul

PibulsongkramRajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail :saranya.gig@gmail.com

บทคัดย่อ

ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดหลักการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
กระจายศูนย์กลางทางเศรษฐกิจเสริมสร้างพลังทางสังคมและเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนดังนั้นรัฐบาลจึงมี
โครงการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบทความ
วิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทที่สำคัญของทีมพี่เลี้ยงในการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุก
ช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าทีมพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการตาม
หลัก 4 ท ดังนี้ ท 1 คือ ทศนคติต่อชีวิตต่อการทำงานต่อสภาพปัญหา ท 2 คือ ทักษะฝีมือทักษะอาชีพ ท 3 คือ
ทุนในครอบครัว (ศักยภาพของครัวเรือน) และทุนชุมชน ท 4 คือ การหาทางออกโดยเข้าไปดำเนินการกับให้
ความช่วยเหลือกับ 3 กลุ่มเป้าหมายโดยทีมพี่เลี้ยงลงพื้นที่เชิงรุกรายครัวเรือนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนว
ทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกับครัวเรือนเป้าหมายจัดทำแผนพัฒนาครัวเรือนเพื่อแก้ไขปัญหาครัวเรือนที่ตกเกณฑ์
รายมิติต่างๆให้ตรงกับความต้องการของครัวเรือนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำมาขจัดความ
ยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนซึ่งทีมพี่เลี้ยงมีบทบาทความสำคัญในการลดปัญหาความยากจนและ
ลดความเหลื่อมล้ำพัฒนาและกระตุ้นระบบเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้พื้นตัวมีความมั่นคงและเสริมศักยภาพ
ชุมชนให้มีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ทีมพี่เลี้ยง; การขจัดความยากจน; การพัฒนาคนทุกช่วงวัย; หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

* วันที่รับบทความ : 28 ธันวาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 4 เมษายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 8 เมษายน 2566

Received: December 28 2022; Revised: April 4 2023; Accepted: April 8 2023

Abstracts

The National Strategy has established the principles of creating opportunities and social equality to reduce inequality, decentralize the economy, strengthen social power, and increase the capacity of communities. Therefore, the government has a project to eradicate poverty and develop people of all generations in a sustainable manner according to the philosophy of sufficiency economy. sustainable according to the philosophy of sufficiency economy. It was found that the mentoring team plays an important role in implementing the four principles as follows: T1 is attitude towards life towards work and problems, T2 is skill and vocational skills, and T3 is family capital. (household potential) and community capital, Thor4 is to find a solution. By going in and providing assistance to 3 target groups by a team of mentors proactively going to the household area. To analyze problems and approaches to solve problems together with the target households to prepare a household development plan. to solve household problems that fall out of the criteria by various dimensions to meet the needs of households By using the philosophy of sufficiency economy to eliminate poverty and develop people of all ages sustainably. The mentoring team plays an important role in reducing poverty and inequality. Develop and stimulate the economic system at the grassroots level to recover with stability and strengthen the community's potential for strength and self-reliance in a sustainable manner.

Keywords : Mentor team; Poverty Eradication, development of people of all ages; Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

องค์การสหประชาชาติได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาโลกใบนี้หลังปีค.ศ. 2015 โดยมีข้อกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาโลกใบนี้ให้เรียกว่า Sustainable Development Goals หรือ SDGs เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีทั้งหมด 17 เป้าหมายโดยองค์การสหประชาชาติแบ่งทั้ง 17 ข้อออกเป็น 5 มิติได้แก่ มิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติได้ให้ทุกคนได้รับทราบและนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศไทยตั้งแต่ในระดับกิจกรรมโครงการและระดับนโยบายประเทศเป้าหมายที่ 1 จัดความยากจน (No poverty: End poverty in all its forms everywhere) จากประชากรโลกมากกว่า 7,000 ล้านคนพบว่ามากกว่า 800 ล้านคนยังคงมีชีวิตอยู่ด้วยความยากแค้นโดยมีรายได้น้อยกว่า 1.25 เหรียญสหรัฐต่อวันหรือน้อยกว่า 40 บาทต่อวันหลายคนยังขาดอาหารที่พอเพียงน้ำดื่มที่สะอาดสุขอนามัยที่ดีแม้ว่าประเทศต่างๆจะมีการพัฒนาเศรษฐกิจและเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วเช่นจีนและอินเดียได้ช่วยให้หลายล้านคนพ้นจากความยากจนแต่เป็นการเจริญเติบโตที่ไม่เท่าเทียมกันโดยผู้หญิงมีแนวโน้มจะมีความยากจนมากกว่าผู้ชายอันเนื่องจากผู้หญิงไม่ได้รับ

ค่าจ้างไม่ได้รับการศึกษาและมีทรัพย์สินไม่เท่าเทียมกับผู้ขายเป้าหมายในข้อที่หนึ่งจึงเน้นการจัดความยากจนในทุกรูปแบบให้หมดสิ้นไปภายในปีค.ศ. 2030 หรือ พ.ศ. 2573 (สยามอรุณ ศรีมรกต และยงยุทธวัชรกุล, 2559 : 1-7)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561– 2580)เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์“ประเทศไทยมีความมั่นคงมั่งคั่งยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อความสุขของคนไทยทุกคนรัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุลมีเสถียรภาพและยั่งยืนซึ่งในด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆทั้งภาคเอกชน ประชาสังคมชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อนโดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวมการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเองและการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัวชุมชนและสังคมให้นานที่สุดโดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 4) โดยอาศัยทีมพี่เลี้ยงคือบุคคลที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกทีมพี่เลี้ยงที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายวิกฤตประกอบด้วยข้าราชการนักศึกษานักวิชาการผู้นำชุมชนหรืออื่นๆตามความเหมาะสมเพื่อดูแลและติดตามการพัฒนากลุ่มเป้าหมายนำไปสู่ความพอเพียงยั่งยืนต่อไปซึ่งในการการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยทีมพี่เลี้ยงเข้าดำเนินทีมพี่เลี้ยงมีหน้าที่ดำเนินการขับเคลื่อนให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเป้าหมาย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563 : 7)

ดังนั้นผู้เขียนสรุปเห็นว่าทีมพี่เลี้ยงจึงมีบทบาทสำคัญในการเข้าไปให้ความรู้ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่างๆดำเนินการขับเคลื่อนให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนให้มีความยั่งยืนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขต่อไป

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (ถั่วพวงศ์ ทองภักดี, 2550 : 33) ความพอประมาณความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการพร้อม ๆ กัน (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549 : 22) ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีกล่าวคือกิจกรรมใดๆที่ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไปจะไม่สามารถเรียกว่าเป็นความพอเพียงซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ประการ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2557 : 59) ประกอบด้วย

ประการที่ 1 ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเองสังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นและเป็นการบริหารทรัพยากรให้เกิดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดซึ่งเมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยจะพบว่าความพอประมาณนั้นนับเป็นแนวปฏิบัติที่มีมายาวนานแล้วสังเกตได้จากการดำเนินชีวิตของคนไทย “พออยู่พอกิน” “พึ่งตนเอง” “ประหยัดเรียบง่ายและได้ประโยชน์สูงสุด

ประการที่ 2 ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงและการดำเนินการอย่างพอเพียงนั้นต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการหลักกฎหมายหลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบถ้วนถี่ “รู้จักอ่อนจุดแข็งโอกาสอุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขารู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้” โดยความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสั่งสมความรู้และประสบการณ์มาอย่างต่อเนื่องมีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบและรู้วิธีประมวลปัจจัยที่ซับซ้อนมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้ความคิดและการกระทำอยู่ในกรอบที่ถูกต้องตามหลักเหตุผลดังนั้น ความมีเหตุผลในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการตัดสินใจและการปฏิบัติบนพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์

ประการที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-Immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงทีโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาวโดยดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเริ่มจากการ“แก้ไขปัญหาที่จุดเล็ก”หรือคิด Macro ทำ Micro โดยมีเงื่อนไขการตัดสินใจประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2557 : 59) ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ความรู้ (Set of Knowledge) ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อการวางแผนและความระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติทุกขั้นตอนโดยนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ทั้งในขั้นการวางแผนและปฏิบัติอย่างรอบรู้รอบคอบระมัดระวังกล่าวคือนาวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องมาศึกษาอย่างรอบด้านและมีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนตลอดจนมีความระมัดระวังในขั้นของการปฏิบัติ

เงื่อนไขที่ 2 คุณธรรม (Ethical Qualification) ประกอบด้วยการเสริมสร้างให้จิตใจมีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตโดยเน้นความอดทนความเพียรสติปัญญาและความรอบคอบการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความพอเพียงนั้นต้องเสริมสร้างให้คนในชาติมีพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรมประกอบด้วยมีความตระหนักในความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจทั้งนี้การที่บุคคลรอบคอบรอบคองและชุมชนจะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ต้องนำระบบคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตมาประพฤติปฏิบัติก่อนโดยเริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวการศึกษาอบรมในโรงเรียนการสอนศีลธรรมจากศาสนารวมทั้งการฝึกจิตข่มใจตนเองในขณะเดียวกันต้องมีการ“ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร” คือมีความอดทนความรอบคอบและความเพียรตลอดจนใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัวการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มได้จากระดับเล็กที่สุดคือบุคคลและครอบครัวโดยการเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองมีเหตุผลใช้ชีวิตอย่างสมดุลบนทางสายกลางสร้างโอกาสในการเรียนรู้ประสบการณ์และทักษะต่างๆเพื่อสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงยกระดับตนเองด้านคุณธรรมเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิตโดยสามารถคิดและกระทำบนพื้นฐานของความมีเหตุผลพอเหมาะพอประมาณกับสภาพและหน้าที่ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์แล้วเพียรฝึกปฏิบัติเช่นนี้จนสามารถทำตนให้เป็นพึ่งพาตนเองและเป็นพึ่งพาผู้อื่นได้

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชนชุมชนพอเพียงประกอบด้วยบุคคลและครอบครัวที่ดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลรู้จักแบ่งปันพึ่งพาตนเองมีความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตและต่างมีความปรารถนาจะสร้างความร่วมมือเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอาทิการรวมกลุ่มทำกิจกรรมสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของแต่ละชุมชนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนอย่างเกื้อกูลผ่านการร่วมแรงร่วมใจร่วม

คิดร่วมทำแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลายสถานภาพในสิ่งที่จะสร้างประโยชน์สุขและร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนนำไปสู่การพัฒนาแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างมีเหตุผลโดยอาศัยสติปัญญาความสามารถของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริตขยันหมั่นเพียรและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สามัคคีช่วยเหลือแบ่งปันกันระหว่างสมาชิกชุมชนจนนำไปสู่การพัฒนาของชุมชนที่สมดุลมีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงกระทั่งสามารถขยายไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ ในวงกว้างต่อไป

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศแผนการบริหารจัดการประเทศส่งเสริมให้บุคคล/ชุมชนต่าง ๆ มีวิถีปฏิบัติมีความร่วมมือและการพัฒนาในสาขาต่าง ๆ ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างรอบคอบเป็นขั้นตอนเริ่มจากการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียงโดยส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถอยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ด้วยการมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมีคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริตขยันหมั่นเพียรเอื้อเฟื้อแบ่งปันและใช้สติปัญญาในการตัดสินใจและดำเนินชีวิตพร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ จากหลากหลายภูมิสังคมหลากหลายอาชีพหลากหลายความคิดประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้ความเป็นจริงระหว่างกันของคนในประเทศจนนำไปสู่ความสามัคคีและจิตสำนึกที่จะร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างสอดคล้องสมดุลกับสถานการณ์ความเป็นจริงของคนในประเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเป็นลำดับ ๆ ต่อไป

การจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2561–2580 ได้มีหลักการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมประกอบด้วย 4 ประเด็น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 5) คือ

1. การลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติโดย 1) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก 2) ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค 3) กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร 4) เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทยให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์มีความปลอดภัยในการทำงาน 5) สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัยทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม 6) ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง 7) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการศึกษาโดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและ 8) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง

2. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีโดย 1) พัฒนาศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีในภูมิภาค 2) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ 3) จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัยให้สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต 4) ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาคกลุ่มจังหวัด

5) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และ 6) การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่

3. การเสริมสร้างพลังทางสังคมโดย 1) สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปันไม่ทอดทิ้งกันและมีคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัวและดึงพลังของภาคส่วนต่างๆ 2) การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ 3) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนภาควิชาการภาคประชาสังคมและภาคประชาชน 4) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์สังคม 5) สนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม และ 6) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสร้างสรรค์เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล

4. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเองโดย 1) ส่งเสริมการปรับตัวกิจกรรมในระดับครัวเรือนให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิตสุขภาพครอบครัวการเงินและอาชีพ 2) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง 3) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชนและ 4) สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน

การแก้ไขปัญหาความจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมไทยเป็นหนึ่งในนโยบายยุทธศาสตร์ชาติที่รัฐบาลชุดปัจจุบันให้ความสำคัญในการเยียวยาแก้ไขซึ่งแม้ว่าสถานการณ์ความยากจนของไทยจะลดลงในทุกๆ ปีตามรายงานสรุปสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่เป็นสถานการณ์ล่าสุดรวมทั้งการวิเคราะห์ลักษณะของปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยโครงการพระราชดำริสวัสดิการเป็นนวัตกรรมในการช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้พ้นจากปัญหาความยากจนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์จันทร์โอชานายกรัฐมนตรีด้วยการให้มีการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงการคลังจากนั้นจะออกเป็นบัตรสวัสดิการเพื่อช่วยในการลดค่าครองชีพทั้งการซื้อสินค้าและการเดินทางที่ผ่านมากระทรวงการคลังได้ดำเนินการมาตรการในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการเปิดให้ผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคมภายใต้โครงการ E-Payment ของภาครัฐเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคมและการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 6)

การดำเนินงานขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนายกรัฐมนตรีลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 347/2563 เรื่องจัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ลงวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 โดยศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ตั้งอยู่ในกระทรวงมหาดไทยหรือสถานที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดและขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำพร้อมกับพัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลจากระบบ TPMAP (Thai People Map and Analytics Platform) ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้าที่จัดทำโดยกระทรวงการคลังและสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาตินำข้อมูลครัวเรือนเป้าหมายไปดำเนินการร่วมกับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการจัดทำแผนการดำเนินการและแนวทางการพัฒนาโดยให้มีผู้แทนจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาทิกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อให้ภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาเพื่อมอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติและดำเนินการจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำรวมถึงประเด็นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยการใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแนวนโยบายและการพัฒนาบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence based) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 1)

การดำเนินงานขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่โดย“ทีมพี่เลี้ยง”มีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับจังหวัดและระดับต่างๆเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการเป็นรูปธรรมและยั่งยืนในทุกพื้นที่ทั่วประเทศนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทยมีความมั่นคงมั่งคั่งยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”ได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาและกลไกขับเคลื่อนการจัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำรวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในระดับพื้นที่และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างบูรณาการมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนโดยนายอำเภอในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ(ศจพ.อ.) แต่งตั้งทีมพี่เลี้ยงที่มาจากข้าราชการในพื้นที่ภาคประชาชนนักศึกษาและอาสาสมัครร่วมเป็นทีมพี่เลี้ยงซึ่งทีมพี่เลี้ยง 1 ทีมประกอบด้วยพี่เลี้ยงจำนวน 3 – 5 คน ดูแลครัวเรือนเป้าหมายจำนวน 10 – 15 ครัวเรือนในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทีมพี่เลี้ยงมีอำนาจ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 1) ดังนี้

1. รับผิดชอบดูแลครัวเรือนเป้าหมาย 10 – 15 ครัวเรือนหรือตามที่นายอำเภอเห็นสมควรโดยดูแลและติดตามการพัฒนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่ความพอเพียงและยั่งยืน
2. ตรวจสอบข้อมูลครัวเรือนค้นหาสาเหตุและสภาพปัญหาของครัวเรือนพร้อมทั้งจัดทำแผนครัวเรือนโดยใช้ปฏิบัติการ 4ท และรวบรวมข้อมูลส่งต่อให้ทีมปฏิบัติการสำหรับประสานบูรณาการการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเป้าหมายต่อไป
3. การสนับสนุนเยี่ยมเยียนให้กำลังใจให้คำแนะนำครัวเรือนเป้าหมายให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนครัวเรือน
4. บันทึกข้อมูลการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนในระบบ TPMAP Logbook ทุกครั้งที่มีการช่วยเหลือ

5. รวบรวมรายงานผลการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคและการจัดทำแผนคร้วเรือนให้ทีมปฏิบัติการฯ
ทราบ

วิเคราะห์บทบาทที่สำคัญของทีมพี่เลี้ยงในการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น
บทบาทที่สำคัญของทีมพี่เลี้ยงต้องวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขตามหลัก 4 ท คือ ทศนคติทักษะ
ทรัพยากรและทางออกด้วยการลงพื้นที่ติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของครัวเรือนยากจนเป้าหมาย
อย่างใกล้ชิดต่อเนื่องด้วยการนำข้อมูลบุคคล/ครัวเรือนเป้าหมายจากระบบ TPMAP ไปกำหนดแนวทางการ
แก้ไขปัญหาพร้อมกับครัวเรือนพร้อมทั้งติดตามตรวจสอบวิเคราะห์ดูแลอย่างใกล้ชิดและบันทึกในระบบ
Logbook ทุกครั้งที่ได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ความต้องการ
ได้รับความช่วยเหลือเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแจ้งการช่วยเหลือตามนโยบายของรัฐบาลในการ
แก้ปัญหาความยากจน“ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”ลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเสมอภาคทางสังคมอย่างน้อย 5 มิติ
คือมิติสุขภาพความเป็นอยู่รายได้การศึกษาและการเข้าถึงบริการภาครัฐเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ อย่างยั่งยืน
ต่อไปโดยให้ทีมพี่เลี้ยงร่วมกับครัวเรือนวิเคราะห์ปัญหาแนวทางในการแก้ไขและทำแผนพัฒนาครัวเรือน
(พัฒนาได้/ส่งเคราะห์) ประกอบด้วย

ท1 = ทศนคติต่อชีวิตต่อการทำงานต่อสภาพปัญหา

ท2 = ทักษะฝีมือทักษะอาชีพ

ท3 = ทุนในครอบครัว (ศักยภาพของครัวเรือน) และทุนชุมชน

ท4 = การหาทางออก

โดยให้ทีมพี่เลี้ยงติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด (Intensive care) และบันทึกLogbook ทุกครั้งที่ม
หน่วยงานให้ความช่วยเหลือให้หน่วยงานนำแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนโดยใช้
ระบบ TPMAP (เมนูแก้จน) ไปแก้ไขปัญหาหากสภาพปัญหาแตกต่างจากแนวทางแก้ไขและพัฒนาคน
ทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนโดยใช้ระบบTPMAP (เมนูแก้จน)ให้หน่วยงานดำเนินการแก้ไขตามอำนาจหน้าที่เพื่อ
ดำเนินการแก้ไขรายครัวเรือนมอบหมายให้กระทรวงกรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ร่วมรับผิดชอบ
ในการแก้ไขปัญหาครัวเรือนเป้าหมายตามที่ชี้เป้าจากระบบ TPMAP โดยใช้เมนูแก้จนเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งนี้
หากสภาพปัญหาแตกต่างจาก“เมนูแก้จน”ให้กระทรวงกรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขตาม
อำนาจหน้าที่เพื่อดำเนินการแก้ไขรายครัวเรือนให้เสร็จสิ้นในระดับอำเภอภายในวันและเวลาที่กำหนดซึ่งทีมพี่
เลี้ยงมีหน้าที่ดำเนินการขับเคลื่อนให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเป้าหมาย 3 กลุ่ม (สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 1) ดังนี้

1. กลุ่มคนจนเป้าหมายตามระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ดำเนินการกับบุคคลที่ตกอยู่ในเกณฑ์ดัชนีความยากจนหลายมิติ (Multidimensional Poverty Index: MPI) ในมิติใดมิติหนึ่งจาก 5 มิติและเป็นบุคคลที่ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (MPI 5 มิติได้แก่ด้านรายได้ความเป็นอยู่สุขภาพการศึกษาและการเข้าถึงบริการของรัฐ) ทั้งนี้ในอนาคตในระบบTPMAPจะสามารถปรับเปลี่ยนมิติการพัฒนาหรือตัวชี้วัดตามข้อมูลที่แต่ละพื้นที่มีเพื่อปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ส่งผลให้การกำหนดคนเป้าหมายในพื้นที่จะต้องพิจารณาความสอดคล้องกับภูมิสังคมทรัพยากรบุคลากรและเครื่องมือที่มีในแต่ละพื้นที่ด้วยผู้เขียนเห็นว่าทีมพี่เลี้ยงเข้าไปดำเนินในกลุ่มคนจนเป้าหมายตามระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้าโดยดำเนินการ 4 ท ดังนี้

ท1 = ทักษะคิดต่อชีวิตต่อการทำงานต่อสภาพปัญหาดำเนินการโดยทีมพี่เลี้ยงพูดคุยสร้างความคุ้นเคยและสร้างความเข้าใจต่อทักษะการดำรงชีวิตของตนเองต่อครอบครัวและต่อชุมชน/สังคมหากพบว่าครัวเรือนมีความย่อท้อให้ทีมพี่เลี้ยงให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจในการต่อสู้ชีวิต

ท2 = ทักษะฝีมือทักษะอาชีพดำเนินการร่วมกันค้นหาทักษะค้นหาฝีมือแรงงานหรือความถนัดในอาชีพของตนเองและสมาชิกในครัวเรือน

ท3 = ทุนในครอบครัว (ศักยภาพของครัวเรือน) และทุนชุมชนดำเนินการร่วมกันประเมินทรัพยากรของครอบครัวเช่นที่ดินปัจจัยการผลิตเครื่องมือในการประกอบอาชีพบนพื้นฐานทรัพยากรที่มีโดยการบูรณาการทรัพยากรของครัวเรือนชุมชนกลุ่มกองทุนท้องถิ่นและส่วนราชการ

ท4 = การหาทางออกดำเนินการร่วมกันวิเคราะห์ตัดสินใจสรุปหาทางออก (แนวทางแก้ไขปัญห) โดยยึดครัวเรือนเป้าหมายเป็นศูนย์กลางโดยผลการดำเนินงานของทีมพี่เลี้ยงที่ผ่านมาคือการประสานงานเครือข่ายชุมชนอำเภอและจังหวัดในการช่วยเหลือเช่นการซ่อมแซมบ้านพักอาศัยการมอบเตียงให้กับผู้ป่วยติดเตียงการมอบรถเข็นให้กับผู้พิการมอบถุงยังชีพและรวมถึงการฝึกพัฒนาอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายและบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาของครัวเรือนลงใน Logbook

2. กลุ่มคนตกหล่นจากระบบ TPMAP ดำเนินการกับบุคคล/ครัวเรือนที่ข้อมูลตกหล่นไปจากข้อมูลประชากรในระบบ TPMAP (exclusion error) โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณีดังนี้กรณีที่มีข้อมูลเลขบัตรประชาชน13 หลักและอยู่ในระบบ TPMAP แต่ไม่เคยได้รับการสำรวจและไม่มีข้อมูลคุณภาพชีวิตครัวเรือนและกรณีบุคคลที่ไม่ได้รับการบันทึกข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์และไม่ได้อยู่ในระบบ TPMAP ซึ่งเป็นการพบบุคคลเหล่านี้จากการลงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหามือเขียนเห็นว่าทีมพี่เลี้ยงเข้าไปดำเนินในกลุ่มคนตกหล่นจากระบบโดยดำเนินการ 4ท ดังนี้

ท1 = ทักษะคิดต่อชีวิตต่อการทำงานต่อสภาพปัญหาดำเนินการโดยทีมพี่เลี้ยงพูดคุยสร้างความคุ้นเคยและสร้างความเข้าใจต่อทักษะการดำรงชีวิตของตนเองต่อครอบครัวและต่อชุมชน/สังคมหากพบว่าครัวเรือนมีความย่อท้อให้ทีมพี่เลี้ยงให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจในการต่อสู้ชีวิต

ท2 = ทักษะฝีมือทักษะอาชีพดำเนินการร่วมกันค้นหาทักษะค้นหาฝีมือแรงงานหรือความถนัดในอาชีพของตนเองและสมาชิกในครัวเรือน

ท3 = ทุนในครอบครัว (ศักยภาพของครัวเรือน) และทุนชุมชนดำเนินการร่วมกันประเมินทรัพยากรของครอบครัวเช่นที่ดินปัจจัยการผลิตทรัพยากรของครัวเรือนการออมเงิน

ท4 = การหาทางออกดำเนินการร่วมกันวิเคราะห์ตัดสินใจสรุปหาทางออก (แนวทางแก้ไขปัญหา) โดยยึดครัวเรือนเป้าหมายเป็นศูนย์กลางสำรวจความต้องการของครัวเรือนเช่นให้สิทธิการเข้าถึงการบริการภาครัฐต่าง ๆ การซ่อมแซมบ้านพักอาศัยการฝึกพัฒนาอาชีพการมอบถุงยังชีพและบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาของครัวเรือนลงใน Logbook

3. กลุ่มคนเปราะบางดำเนินการกับบุคคลที่ต้องการได้รับการพึ่งพิงจากผู้อื่นไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระหรือตัดสินใจได้ด้วยตัวเองโดยสามารถแบ่งกลุ่มคนเปราะบางได้ดังนี้กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไปอาทิหญิงตั้งครรภ์ผู้สูงอายุพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวแม่เลี้ยงเดี่ยวกลุ่มทุพพลภาพอาทิผู้พิการผู้ป่วยจิตเวชผู้ป่วยเด็กผู้ป่วยสมองเสื่อมผู้ป่วยติดเตียงกลุ่มที่ไม่มีอิสระพอในการตัดสินใจอาทิเด็กและเยาวชนนักโทษทหารเกณฑ์กลุ่มผู้ด้อยโอกาสอาทิคนเร่ร่อนคนไร้บ้านและคนขอทานผู้เขียนเห็นว่าทีมพี่เลี้ยงเข้าไปดำเนินในกลุ่มคนเปราะบางโดยดำเนินการ 4 ท ดังนี้

ท 1 = ทศนคติต่อชีวิตต่อการทำงานต่อสภาพปัญหาดำเนินการโดยทีมพี่เลี้ยงพูดคุยสร้างความคุ้นเคยและสร้างความเข้าใจต่อทักษะการดำรงชีวิตของตนเองต่อครอบครัวและต่อชุมชน/สังคมหากพบว่าครัวเรือนมีความย่อท้อให้ทีมพี่เลี้ยงให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจในการต่อสู้ชีวิต

ท 2 = ทักษะฝีมือทักษะอาชีพดำเนินการร่วมกันค้นหาทักษะค้นหาฝีมือแรงงานหรือความถนัดในอาชีพของตนเองและสมาชิกในครัวเรือน

ท 3 = ทุนในครอบครัว (ศักยภาพของครัวเรือน) และทุนชุมชนดำเนินการร่วมกันประเมินทรัพยากรของครอบครัวเช่นที่ดินปัจจัยการผลิตเครื่องมือในการประกอบอาชีพบนพื้นฐานทรัพยากรที่มีโดยการบูรณาการทรัพยากรของครัวเรือนชุมชนกลุ่มกองทุนท้องถิ่นและส่วนราชการ

ท 4 = การหาทางออกดำเนินการร่วมกันวิเคราะห์ตัดสินใจสรุปหาทางออก (แนวทางแก้ไขปัญหา) โดยยึดครัวเรือนเป้าหมายเป็นศูนย์กลางสำรวจความต้องการของครัวเรือนเช่นสิทธิการเข้าถึงการบริการภาครัฐต่างๆการซ่อมแซมบ้านพักอาศัยการมอบเตียงให้กับผู้ป่วยติดเตียงการมอบรถเข็นให้กับผู้พิการมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการให้ความช่วยเหลือร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือเช่นเด็กแรกเกิดมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ติดตามการเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดและบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาของครัวเรือนลงใน Logbook

สรุป

ทีมพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญเพื่อผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำกลยุทธ์ “KUSA” ที่ประกอบด้วย K = Knowledge (ความรู้) U = Understand (เข้าใจ) S = Skill (ทักษะ) A = Attitude (ทัศนคติ) โดยให้ทีมพี่เลี้ยงทำงานร่วมกับทีมปฏิบัติการในพื้นที่ตำบล คือ 1) ให้ความรู้ 2) ความเข้าใจ 3) ให้ทักษะที่ต้องมีในการดำรงชีวิตและ 4) มีทัศนคติที่ถูกต้อง ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับหลัก 4 ท แบ่งครัวเรือนเป้าหมายออกเป็น 3 ระดับได้แก่ระดับมืออาชีพ (หัวไวใจสู้) ระดับมือสมัครเล่น (รอดูที่ท่า) และระดับมือใหม่ (เบิ่งตาลังเล) หัวใจสำคัญของทีมพี่เลี้ยงคือติดตามอย่างต่อเนื่องทีมพี่เลี้ยงเปรียบเสมือนไม้เท้าหลังของประชาชนที่สามารถวิเคราะห์แก้ไขปัญหาคครัวเรือนได้อย่างตรงจุดตรงความต้องการของครัวเรือนเป้าหมายและทีมพี่เลี้ยงก็เปรียบเสมือนช่างตัดผ้าที่สามารถตัดเสื้อผ้าได้อย่างพอดีตัวแก้ไขปัญหได้ตรงตามสภาพความต้องการของครัวเรือนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการแก้จนแบบพุ่งเป้าสู่ความอยู่รอดพอเพียงและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:ความเป็นมาและความหมายปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สยามอรุณ ศรีมรกต และ ยงยุทธ วัชรดุลย์. (2559). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติเพื่อโลกอนาคต. *วารสารวิจัยสหวิทยาการไทย*. 11 (3), 1-7.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *การแก้ปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบ “พุ่งเป้า” บนหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ TPMAP*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *การจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *คู่มือการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2557). *ตามรอยพระยุคลบาทครูแห่งแผ่นดิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.